

Dominika BOROWSKA-DOBROWOLSKA

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

ORCID: 0009-0001-3880-4675

Krzysztof ŻERKO

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

ORCID: 0000-0003-3668-9826

Ewolucja wizerunku Wołodymyra Zeleńskiego w prasie ukraińskiej, rosyjskiej i niemieckiej (na wybranych przykładach)

Streszczenie: Współcześnie poświęca się wiele uwagi Wołodymyrowi Zeleńskiemu, który w świecie zachodnim stał się symbolem ukraińskiego oporu przeciwko rosyjskiej inwazji. W wielu przekazach medialnych powtarzano, że prezydent Ukrainy, którego postać wcześniej interpretowano przede wszystkim w kontekście jego aktorskiej przeszłości zawodowej, w obliczu rosyjskiej inwazji wyrósł na męża stanu. Niniejsza praca ma na celu zbadanie ewolucji wizerunku Wołodymyra Zeleńskiego w prasie ukraińskiej, rosyjskiej i niemieckiej na przykładzie odpowiednio „Ukraińskiej Prawdy”, rosyjskiej „Izwestiji” oraz niemieckiego „Frankfurter Allgemeine Zeitung”, badając trzy reprezentacyjne daty: dzień drugiej tury wyborów prezydenckich na Ukrainie, dzień po rozpoczęciu przez Rosję inwazji na Ukrainę oraz dzień pierwszej rocznicy tej inwazji. Do analizy wykorzystano metodę analizy zawartości (z uwzględnieniem zarówno metod ilościowych, jak i jakościowych), a także wspomagano się historyczną metodą genetyczną.

Słowa kluczowe: Wołodymyr Zeleński, image, rosyjska inwazja na Ukrainę, Niemcy, prasa

Wstęp

W obliczu rosyjskiej inwazji na Ukrainę, która rozpoczęła się 24 lutego 2022 r., mieszkańcy zaatakowanego państwa wraz z prezydentem Wołodymyrem Zeleńskim stawili opór napaści rosyjskiej. Wielu komentatorów (m.in. Kamińska, 2023; Latos, 2023; Sitnicka, 2022) za najważniejszą ikonę obrońców uznało ukraińskiego prezydenta, który nie udał się na emigrację, lecz pozostał w atakowanym przez Rosjan Kijowie.

Zmotywował swój naród do walki, zaapelował do społeczności międzynarodowej o nałożenie sankcji na Rosję oraz o dostarczenie wsparcia dla obrońców. W. Zeleński od początku rosyjskiej agresji był uważany za symbol ukraińskiego oporu (Zaranek, 2022), przekazujący całemu światu ukraińską perspektywę wojny. Jego postać była stale obecna w mediach na całym świecie, w których opisywano jego przemianę z aktora komediowego w męża stanu (Kowalczyk, 2022). Zatem istotnym celem prowadzonych rozważań będzie odpowiedź na pytania, jak przedstawiany był i jak ewoluował wizerunek W. Zeleńskiego w prasie ukraińskiej, rosyjskiej i niemieckiej. W niniejszej pracy przyjęto definicję wizerunku rozumianego jako zespół konstrukcji i obrazów, które determinują odbiór i postrzeganie danej osoby, instytucji czy sprawy w umysłach konsumentów przekazów medialnych (Molek-Kozakowska, 2016, s. 6).

Analizie poddane zostaną artykuły zamieszczone na łamach trzech dzienników z Ukrainy, Rosji i Niemiec: odpowiednio „Ukraińskiej Prawdy” (dalej: UP), „Izwestiji” (dalej: Iz) i „Frankfurter Allgemeine Zeitung” (dalej: FAZ). Kluczem wyboru tych pism była ich opiniotwórczość i ogólnopanstwowy zasięg. Próbę badawczą będą stanowiły artykuły opublikowane w dzień zwycięstwa W. Zeleńskiego w wyborach prezydenckich (21 kwietnia 2019 r.; dla FAZ 23 kwietnia), dzień po rozpoczęciu przez Rosję inwazji na Ukrainę (25 lutego 2022 r.) oraz w jej pierwszą rocznicę (24 lutego 2023 r.).

Do realizacji celu badawczego zostaną użyte następujące metody badawcze: analiza zawartości prasy z uwzględnieniem zarówno metod ilościowych, jak i jakościowych, a także metoda analizy deskryptywnej (Wolniak, 2023). Za podstawowe narzędzie badawcze przyjęta zostanie analiza akapitów, w których będzie można zbadać kreowanie wizerunku W. Zeleńskiego i ocenić ich zawartość jako korzystną, neutralną lub niekorzystną dla prezydenta Ukrainy, przy czym skala oceny przychylności danego sformułowania faktów zostanie oparta o pięciopunktową skalę, na podstawie Skali Rensisa Likerta (zdecydowanie pozytywne, raczej pozytywne, neutralne, raczej negatywne i zdecydowanie negatywne; Kasprowicz, 2016, s. 184).

W pracy zostanie przyjęta definicja operacyjna akapitu, zaczerpnięta z badań Gackowskiego i Łączyńskiego (2008, s. 103). Akapit uznany zostanie za jednostkę tekstu zawierającą kompletną myśl autora lub zamkniętą wypowiedź cytowanej przez niego osoby rozróżnianą wcięciem w pierwszym wersie lub odstępem między kolejną jednostką tekstu dłuższym niż przyjęta w tekście interlinia oraz niewyrównanym do prawej krawędzi ostatnim wersem.

Wizerunek W. Zeleńskiego w prasie w czasie drugiej tury wyborów prezydenckich na Ukrainie

W. Zeleński od lat 90. XX wieku był znanym aktorem i komikiem występującym w państwach obszaru postradzieckiego. Szczególną popularność przyniósł mu serial telewizyjny „Sługa narodu”, emitowany od 2015 do 2019 r. Na przełomie 2018 i 2019 r. W. Zeleński ogłosił, że będzie kandydować w wyborach prezydenckich, w których zwyciężył z dotychczasowym prezydentem Petrem Poroszenką 21 kwietnia 2019 r., co zostało odnotowane tego samego dnia w edycji internetowej „Ukraińskiej Prawdy” i „Izwiestiji”, a w „Frankfurter Allgemeine Zeitung” o nowym prezydencie-elekcie napisano dopiero we wtorek (23 kwietnia 2019 r.), przy czym opóźnienie wynikało z faktu, że FAZ nie wydał gazety 21 i 22 kwietnia ze względu na przypadające na ten czas w kulturze chrześcijaństwa zachodniego Święta Wielkanocne.

Po przeliczeniu 75 akapitów, w których w wybranych gazetach tego dnia był uwzględniony W. Zeleński stwierdzono, że jego wizerunek został najkorzystniej wykreowany w Iz (akapity zdecydowanie pozytywne i raczej pozytywne stanowiły 62% analizowanego materiału). Z kolei w UP w 45% analizowanych akapitów wizerunek W. Zeleńskiego przedstawiono korzystnie, a w FAZ W. Zeleński został ukazany najmniej pozytywnie (odpowiednio 18%), a akapity raczej negatywne i zdecydowanie negatywne stanowiły 53% wszystkich akapitów.

Tabela 1

Wizerunek W. Zeleńskiego opublikowany na łamach „Izwiestiji” i „Ukraińskiej Prawdy” (21 kwietnia 2019 r.) oraz „Frankfurter Allgemeine Zeitung” (23 kwietnia 2019 r.)

Gazeta i data	Akapity zdecydowanie pozytywne	Akapity raczej pozytywne	Akapity neutralne	Akapity raczej negatywne	Akapity zdecydowanie negatywne	Suma akapitów
FAZ	4	2	10	8	10	34
Iz	12	1	1	6	1	21
UP	9	0	4	5	2	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania.

W trakcie badania ustalono frekwencję poszczególnych elementów w sprawdzanych gazetach, by zbadać nasilenie określonych cech we wszystkich badanych tekstach (Gackowski, Łączyński, 2008, s. 23). Pi-

sano o złamaniu prawa wyborczego przez W. Zeleńskiego, który pokazał dziennikarzom kartę do głosowania z oddanym na siebie głosem, co stanowi naruszenie przepisów o ciszy wyborczej. Tłem dla opisu W. Zeleńskiego był także ogólny kryzys państwa ukraińskiego, rozumiany w FAZ i UP przez pryzmat problemu korupcji i ogromnych wpływów oligarchów, a w Iz jako prozachodni kurs przyjęty przez Ukrainę po wydarzeniach na kijowskim Majdanie w 2014 r. O W. Zeleńskim można było przeczytać także w kontekście konfliktu zbrojnego na wschodzie Ukrainy, rzekomego uzależnienia od narkotyków, nieuczciwej kampanii wyborczej oraz serialu „Sługa Narodu”.

W UP o zwycięzcy wyborów napisano łącznie w 20 akapitach, przede wszystkim w niekorzystnym dla W. Zeleńskiego kontekście złamania przez niego prawa wyborczego (5 akapitów), a także ogólnych problemów wewnętrznych państwa ukraińskiego, niezwiązanych z problemem separatystów (4 akapity), oraz konfliktu zbrojnego na wschodniej Ukrainie (2 akapity). W Iz we wszystkich 21 akapitach, w których opisano zwyciężcę wyborów występowały niekorzystne dla W. Zeleńskiego artykuły przedstawiające go jako tego, który miał „kontynuować zgubny dla Ukrainy, prozachodni kurs” (Vedrussov, 2019), przy czym często skupiano się na ogólnych tendencjach w ukraińskiej polityce, niż na prezydencie-elekcie (10 akapitów). Pisano także o konflikcie zbrojnym w Donbasie (5 akapitów) oraz o zakłóceniu przez W. Zeleńskiego ciszy wyborczej (3 akapity).

W FAZ o W. Zeleńskim pisano w aż 31 akapitach (najwięcej z próby). Często nawiązywano do przeszłości W. Zeleńskiego, co stawiało go w negatywnym świetle. Pisano o jego roli w „Słudze Narodu” (3 akapity), określając wynik wyborczy jako bardziej efekt zmęczenia P. Poroszenką niż faktycznej popularności prezydenta-elekta, a także wypominając zwycięzcy wyborów powiązania z oligarchą Ihorem Kołomojskim (W. Zeleński występował na należącym do I. Kołomojskiego kanale telewizyjnym „1+1”, tam również emitowano serial „Sługa Narodu”). W. Zeleński był oskarżany o prowadzenie brudnej kampanii wyborczej: opisywano złamanie przez niego prawa wyborczego, wspomniano o zarzucie uzależnienia prezydenta-elekta od narkotyków, a także podano, że W. Zeleński miał unikać wezwania do badań przed wojskową komisją medyczną. Poza tym w FAZ pisano o wyzwaniach stojących przed zwycięzcą wyborów: o potrzebnej reformie państwa, rozwiązaniu problemu korupcji oraz problemach wynikających z konfliktu zbrojnego w Donbasie.

Warto zaznaczyć, że w UP wydarzenia bezpośrednio związane z W. Zeleńskim komentowały osoby zarówno krytyczne wobec W. Ze-

łęńskiego, czego przykładem byli eksperci z Myrotwórca (ośrodka zajmującego się m.in. badaniami nad rosyjską dezinformacją na Ukrainie, którego działacze uznali za niebezpieczny fakt, że żona W. Zeleńskiego, Olena, udostępniła na facebooku materiał uznany za część rosyjskiej kampanii propagandowej), jak i pozytywnie nastawieni do prezydenta-elekt Dmytro Razumkow (ówczesny rzecznik sztabu wyborczego W. Zeleńskiego) oraz „zachodni politycy i przedstawiciele środowiska eksperckiego” (*U Evropi...*, 2019), przy czym wyszczególniono gratulacje byłego ambasadora USA na Ukrainie Stevena Pifera.

W Iz wśród komentatorów zauważono, że w większości występowały osoby przychylne aktualnej władzy w Rosji: byli to zarówno przeciwni zmianom na Ukrainie „eksperti z Izwiestiji” (sic: Zabrodin, Voroniuk, 2019), przedstawiciel Partii Regionów Jewgienij Balicki (od 2022 r. kolaborancki gubernator okupowanego przez Rosję Obwodu Zaporoskiego). Pojawiła się także neutralna wobec W. Zeleńskiego wypowiedź dyrektora Kijowskiego Centrum Studiów Politycznych i Konfliktologii Michała Pogrebińskiego. Poza tym zamieszczono wypowiedzi ukraińskich przechodniów – jedynie te sprzyjające W. Zeleńskiemu. Weteranka Wielkiej Wojny Ojczyźnianej stwierdziła: „Wielu głosujących trzymało w rękach gałązki wierzby. W końcu dziś niedziela wierzbowa [w chrześcijaństwie zachodnim odpowiednikiem niedziela palmowa – przyp. aut.], a to symbol życia i nadziei [...] Głosowałam na nadzieję. Mam nadzieję, że Zeleński zwróci uwagę na małe emerytury dla weteranów i wysokie ceny produktów spożywczych...” (Zabrodin, Voroniuk, 2019). Przytoczono także wypowiedź kierowcy autobusu: „Kiedy Petro Poroszenko w czasie debaty uklęknął, odwróciwszy się plecami do widowni, »stało się oczywistym, że to objawy agonii reżimu«” (Ibidem).

W FAZ działania i osobę W. Zeleńskiego komentowali przedstawiciele różnych środowisk. Pojawił się komentarz redaktora „Odessa Review” (gazety kojarzonej z mniejszością żydowską na Ukrainie) Vladislava Davidzona, który pozytywnie wypowiedział się na temat prezydenta-elekt. Poza tym opinię o wyborach wyrażali politycy niemieccy (Robert Kirchner – stojący na czele grupy niemieckich doradców na Ukrainie oraz kanclerz Angela Merkel), urzędnicy europejscy (przewodniczący Komisji Europejskiej Jean-Claude Juncker oraz przewodniczący Rady Europejskiej Donald Tusk), którzy gratulowali zwycięzcy, jednocześnie kładąc nacisk na wyzwania stojące przed następcą P. Poroszenki. Cytowano także polityków rosyjskich: „rzecznika prezydenta Putina” [Dmitrija Pieskowa, który był rzecznikiem prasowym prezydenta Rosji – przyp. aut.]

(Dreisbach, Gnauck, Schmidt, 2019), Leonida Kałasznikowa (deputowanego do Dumy Państwowej z ramienia Komunistycznej Partii Federacji Rosyjskiej) oraz Dmitrija Kisielowa (prezesa rosyjskiej agencji informacyjnej Rossija siegodnia), wśród których dominował sceptycyzm wobec W. Zeleńskiego. W ramach rubryki, w której cytowano opinie innych gazet, pojawiły się przedruki z „Moskiewskiego Komsomolca” oraz „Neue Zürcher Zeitung”, przy czym w obu artykułach dominowało negatywne nastawienie wobec zwycięzcy wyborów.

Wizerunek W. Zeleńskiego w prasie 25 lutego 2022 r.

Dzień po rozpoczęciu przez Rosję inwazji na Ukrainę w prasie przede wszystkim koncentrowano się na opisie wydarzeń, a teksty publicystyczne nie pojawiały się. Stąd W. Zeleńskiemu tego dnia poświęcono w analizowanej prasie znacznie mniej uwagi niż w dni, w których opisywano jego zwycięstwo wyborcze. Po przeanalizowaniu 79 akapitów okazało się, że w FAZ w 64% akapitów wizerunek W. Zeleńskiego był przedstawiony zdecydowanie lub raczej pozytywnie (23 kwietnia 2019 r. w 18% akapitów). W UP w 75% akapitów przedstawiono korzystny wizerunek prezydenta Ukrainy (wcześniej 45%). Z kolei badając Iz, stwierdzono, że jedynie w 19% przypadków W. Zeleński został ukazany pozytywnie (wcześniej 62%).

Tabela 2

Wizerunek W. Zeleńskiego ukazany na łamach Iz, UP i FAZ 25 lutego 2022 r.

Gazeta i data	Akapity zdecydowanie pozytywne	Akapity raczej pozytywne	Akapity neutralne	Akapity raczej negatywne	Akapity zdecydowanie negatywne	Suma akapitów
FAZ	8	1	4	1	0	14
Iz	5	3	9	9	15	41
UP	9	9	6	0	0	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania.

W związku z działaniami W. Zeleńskiego w analizowanej prasie pojawiały się różne bardziej szczegółowe tematy związane z rosyjską inwazją na Ukrainę. Główne zagadnienia opisywane tego dnia to: ewentualne rozmowy pokojowe między Moskwą a Kijowem, kwestia zachodniego

wsparcia wojskowego dla obrońców, potwierdzanie przez W. Zeleńskiego jego obecności w Kijowie, rosyjskie oskarżenia względem zaatakowanego państwa oraz zaznaczanie przez prezydenta Ukrainy faktu, że nie wszyscy Rosjanie popierają inwazję.

W UP, gdzie pisano o W. Zeleńskim w 24 akapitach, dominował temat ewentualnych negocjacji pokojowych między stronami (7 akapitów), przy czym w jednym przypadku przytoczono słowa ministra spraw zagranicznych Rosji Siergieja Ławrowa, który stwierdził, że W. Zeleński w kwestii negocjacji kłamie. Równie często pisano o potencjalnym uzbrojeniu, które Zachód miałby przekazywać Ukrainie (5 akapitów), przy czym w jednym przypadku przytoczono także słowa zniecierpliwienia W. Zeleńskiego, który miał powiedzieć, że pomimo zapewnień ze strony państw zachodnich obrońcom jeszcze niczego nie przekazano. Dużo pisano również o walce Ukraińców, a prezydent zapewniał o swoim wsparciu dla Sił Zbrojnych Ukrainy (4 akapity), wezwał cywili do pomagania członkom swoich rodzin, sąsiadom i nieznanym rodakom (1 akapit), a samych rosyjskich najeźdźców porównał do „faszystów z 1941 r.” (1 akapit; *Zelenskyi...*, 2022). Odnosząc się do wrogich sił, W. Zeleński potwierdzał, że w Kijowie znajdowali się dywersanci, którzy mieli zadanie zamordowania prezydenta Ukrainy i jego rodziny (2 akapity) i jednocześnie potwierdził, że nie zamierza opuszczać stolicy (2 akapity). Poza tym pisano szczególnie o podziękowaniach W. Zeleńskiego dla Rosjan za protesty przeciwko władzy, a także wyrazy wdzięczności przekazane Gruzinom, którzy na manifestacjach poparcia solidaryzowali się z Ukraińcami (po jednym akapicie). W związku z W. Zeleńskim wspomniano także o zarządzanej w Ukrainie mobilizacji (1 akapit).

W artykułach opublikowanych na łamach Iz (akapitów dotyczących W. Zeleńskiego było aż 41, najwięcej z próby) odnotowano znaczącą przewagę występowania tematyki ewentualnych ukraińsko-rosyjskich rozmów pokojowych (15 akapitów). W większości przypadków opisywano to zagadnienie jako propozycję W. Zeleńskiego. W 6 akapitach W. Zeleński był jednocześnie oskarżany przez redaktorów gazety lub zaproszonych komentatorów o nieuczciwe intencje w kontekście negocjacji, a w jednym przypadku stwierdzono, że W. Putin nie odpowiada W. Zeleńskiemu na propozycję negocjacji. Pojawiła się także informacja, że władze Rosji są gotowe do rozmów, ale bez prezydenta Ukrainy. Z kolei w 2 akapitach zamieszczono opinię, że W. Zeleński odmówił przystąpienia do rozmów pokojowych (raz pojawiło się nawet stwierdzenie, że zaproponowanie Warszawy jako miejsca rozmów jest równoznaczne

z odmową). Opisywano także problem zachodniej pomocy dla Ukrainy (8 akapitów), przy czym w pięciu z nich pisano o osamotnieniu Ukrainy oraz W. Zeleńskiego, a także twierdzono, że Zachód właściwie nie ma zamiaru udzielić żadnej pomocy.

W wielu akapitach sugerowano winę W. Zeleńskiego za rozpoczęcie wojny: obwiniano władze ukraińskie o zerwanie stosunków dyplomatycznych z Rosją (2 akapity), krytykowano fakt nazwania przez W. Zeleńskiego W. Putina agresorem (2 akapity) oraz cytowano opinię jednego z opozycyjnych deputowanych na Ukrainie, że W. Zeleński powinien zrezygnować z urzędu, ponieważ według niego tylko to może przywrócić pokój, jednak prezydent Ukrainy nie zamierza tego robić (w domyśle: nie chce rozstać się z władzą; 2 akapity). Pojawiły się także różne pojedyncze akapity dyskredytujące W. Zeleńskiego: w jednym przypadku wprost stwierdzono, że doprowadził do wojny, w innym że w reakcji na decyzję W. Putina o „specjalnej operacji wojskowej mającej na celu obronę ludności cywilnej” to W. Zeleński wypowiedział wojnę Rosji, zaznaczano, że władze Ukrainy świadomie nie wypełniały porozumień mińskich oraz obwiniano W. Zeleńskiego o to, że nie stawiał się na wcześniej umówioną na 24 lutego 2022 r. rozmowę z premierem Włoch (po 1 akapicie). Rzadziej pojawiającym się tematem była mobilizacja na Ukrainie oraz informacja, że W. Zeleński nie opuścił Kijowa (po 2 akapity).

W FAZ zagadnienie rozmów pokojowych między walczącymi stronami nie było tematem przewodnim, a informacje o W. Zeleńskim zostały zamieszczone jedynie w 14 akapitach. Przede wszystkim pojawiła się informacja o tym, że W. Zeleński twierdzi, iż Rosjanie są okłamywani przez reżim W. Putina (4 akapity), co tworzyło korzystny wizerunek prezydenta Ukrainy. Pojawiły się także informacje o zapewnieniu przez Zachód wsparcia walczącej Ukrainie, co potwierdzały m.in. rozmowy telefoniczne między W. Zeleńskim a kanclerzem Niemiec Olafem Scholzem i konsultowane z prezydentem Ukrainy rozmowy prezydenta Francji Emmanuela Macrona z W. Putinem (4 akapity łącznie). W dwóch akapitach przytoczono wypowiedzi W. Zeleńskiego, który w swoich przemówieniach uświadamiał Rosjanom destrukcyjność wojny, do której doprowadził W. Putin. Poza tym wspomniano o tym, że prezydent Ukrainy zaznaczał swoje osobiste związki z okupowanym przez prorosyjskich separatystów Donieckiem, a także cytowano wykorzystywaną przez rosyjską propagandę wypowiedź W. Zeleńskiego kwestionującą zasadność Memorandum Budapeszteńskiego z 1994 r. (na podstawie którego Ukra-

ina zrzekła się swojego arsenału nuklearnego w zamian za gwarancje bezpieczeństwa od Rosji, USA i Wielkiej Brytanii).

Dzień po rozpoczęciu przez Rosję inwazji na Ukrainę w UP w kontekście informacji związanych z W. Zeleńskim pojawiały się jedynie niekorzystne dla W. Zeleńskiego wypowiedzi polityków rosyjskich (D. Pieskow, S. Ławrow), co miało w głównej mierze na celu informowanie opinii publicznej o motywacjach i zamiarach Rosjan.

W Iz dominowały wrogie W. Zeleńskiemu wypowiedzi rosyjskich polityków (D. Pieskowa, S. Ławrowa, Wiktora Wodołackiego – deputowanego do Dumy Państwowej, Siergieja Cekowa – członka parlamentarnej Komisji Spraw Międzynarodowych, Dmitrija Litowkina – rosyjskiego dziennikarza prorządowego), które nie dotyczyły jedynie żądań Rosji względem Ukrainy, lecz także zawierały oskarżenia względem W. Zeleńskiego (przede wszystkim o „kłamstwie na temat gotowości Ukrainy do rozmów”; *Lavrov...*, 2022). Przytoczono także wypowiedź wrogięgo wobec W. Zeleńskiego deputowanego do Rady Najwyższej Ukrainy Ilii Kiwy, który stwierdził, że „Zeleński, rząd i parlament powinni podać się do dymisji, żeby zakończyć wojnę, skoro Ukraina już ją przegrała” (*Ukrainskii...*, 2022). Polityk ten później miał zgłosić się po azyl na terenie Rosji oraz zabiegać o rosyjski atak nuklearny na Ukrainę. Został pozbawiony mandatu za zdradę na rzecz Rosji (Gotowska, 2022).

W artykułach FAZ zwracano szczególną uwagę na polityków zachodnich: przede wszystkim O. Scholza, E. Macrona i J. Bidena, których wypowiedzi w większości dotyczyły zachodniego wsparcia dla walczącej Ukrainy. Przytaczano także niekorzystne dla W. Zeleńskiego fragmenty przemówienia W. Putina oraz wypowiedzi dziennikarzy mediów należących do Rosji działających w Europie (*Russia Today France*).

Wizerunek W. Zeleńskiego w prasie 24 lutego 2023 r.

W wyniku analizy materiałów badawczych opublikowanych w rocznicę inwazji na Ukrainę, na podstawie 88 akapitów można było ocenić zmianę postrzegania W. Zeleńskiego po roku od rozpoczęcia inwazji. Pomimo że tego dnia zebrano najwięcej materiału badawczego w porównaniu do wcześniejszych dni, należy podkreślić znaczną dysproporcję pomiędzy gazetami: w UP zebrano 50 akapitów, w Iz 35, a w FAZ jedynie 3. W niemieckiej gazecie prawie 25 tys. słów zajął opis strat wynikłych z inwazji, cierpienia ludzi, życia uchodźców, sytuacji w Rosji, a także obszerny ar-

tykuł o pierwszej damie Ukrainy, jednak nie koncentrowano się przy tym na prezydencie Ukrainy.

W UP kreowanie pozytywnego wizerunku W. Zeleńskiego odnotowano w 72% akapitów, a w Iz jedynie w 5%. W FAZ wszystkie analizowane akapity dotyczące wizerunku W. Zeleńskiego miały wydźwięk pozytywny, trudno jednak wysuwać wnioski na podstawie tak małej próby.

Tabela 3

**Wizerunek W. Zeleńskiego ukazany na łamach Iz, UP i FAZ
24 lutego 2023 r.**

Gazeta i data	Akapity zdecydowanie pozytywne	Akapity raczej pozytywne	Akapity neutralne	Akapity raczej negatywne	Akapity zdecydowanie negatywne	Suma akapitów
FAZ	1	2	0	0	0	3
Iz	1	1	3	12	18	35
UP	23	13	8	4	2	50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania.

Tak jak rok wcześniej, tematy opisywane w wybranych gazetach rok po rozpoczęciu przez Rosję inwazji dotyczyły trwającego na Ukrainie konfliktu zbrojnego. Jednak jedynie w UP przeważała tendencja do podsumowywania wydarzeń związanych z wojną w ciągu tego roku. W Iz częściej pisano o bieżących zagadnieniach związanych z inwazją, natomiast w FAZ, pomimo że także dominowała tendencja do podsumowywania roku inwazji, to najczęściej pisano nie o samym prezydencie W. Zeleńskim, a o ukraińskich żołnierzach, cywilach i uchodźcach.

W UP, gdzie o W. Zeleńskim pisano w 50 akapitach (najczęściej z próby) największej uwagi przypisywano sposobowi, w jaki W. Zeleński starał się o pozyskanie wsparcia ze strony Zachodu. Dostawy uzbrojenia dla Ukrainy były tematem 8 akapitów, z czego aż w 7 zwrócono uwagę na to, że prezydent Ukrainy stale domagał się kolejnego wsparcia, co oceniano jako zdecydowanie korzystny sposób działania. W UP przytoczono przedrukowany fragment amerykańskiego dziennika „The New York Times”, w którym wspomniano o sytuacji, jakoby J. Biden miał „wyjść z siebie” (Mazurenko, 2023), gdy po poinformowaniu W. Zeleńskiego, że ten otrzyma wsparcie o wartości jednego miliarda dolarów, prezydent Ukrainy zaczął wymieniać kolejne zamówienia, których potrzebuje Ukraina (Ibidem). Szczególną uwagę (6 akapitów) poświęcano także budowaniu wizerunku W. Zeleńskiego i J. Bidena jako partnerów i sojuszników. Po-

jawiło się nawet stwierdzenie, że „Jeśli Zeleński to współczesny Winston Churchill, jak mówią jego wielbiciele, to Bidenowi przypada rola Franklina [Delano – przyp. aut.] Roosevelta...” (Ibidem). W gazecie odwoływano się także do pierwszych dni inwazji (6 akapitów), gdzie w prawie każdym akapicie szczególnie zwrócono uwagę na orędzia W. Zeleńskiego na początku wojny. Również istotną okazała się być tematyka zawarcia ewentualnego pokoju między walczącymi stronami, której poświęcono łącznie aż 13 akapitów, z których można wyszczególnić: pozytywnie przedstawiającą W. Zeleńskiego obietnicę zakończenia wojny do końca 2023 r. (4 akapity), również tworzącą korzystny wizerunek gotowość do negocjacji (3 akapity), przy czym raz zacytowano W. Zeleńskiego, który stwierdził, że nie uważa Turcji za najlepsze miejsce do negocjacji z W. Putinem. Można wymienić także deklarację W. Zeleńskiego, który stwierdził, że Ukraińcy muszą mieć świadomość, że koniec wojny nie musi oznaczać przywrócenia Krymu do ich państwa.

Osobno potraktowano odniesienia do chińskiego planu pokojowego (2 akapity), które W. Zeleński oceniał jako bardziej opinia Chin o konflikcie, niż faktyczna propozycja pokojowa. Pisano także o ogromnym wysiłku, który prezydent Ukrainy wkłada w pracę w sztabie wojskowym (2 akapity), jak chwalił bohaterstwo Ukraińców w tej wojnie (2 akapity), lecz także jak odnosił się do jej negatywnych konsekwencji, czyli emigracji ukraińskich uchodźców, zbrodni w Buczy oraz stratach wojskowych (po 1 akapicie). W 3 akapitach pisano o tym, że W. Zeleński okazał się być „kimś więcej niż komik” (Ibidem). Tylko raz wspomniano o krytyce W. Zeleńskiego wobec Zachodu, gdy prezydent Ukrainy stwierdził, że pomoc nadchodzi zbyt wolno. W. Zeleński sprowokowany przez dziennikarzy wytykał błędy swojemu poprzednikowi P. Poroszence (m.in. podpisanie porozumień mińskich), a także wyraził dumę z tego, że nie tylko on, lecz także jego żona i dzieci zostali w Kijowie w pierwszych dniach inwazji w przeciwieństwie do części urzędników.

W Iz o W. Zeleńskim pisano w 35 akapitach, a wcześniej poruszony temat rozmów pokojowych stał się powodem ostrej krytyki prezydenta Ukrainy. Zarzucano mu, że blokuje rozmowy pokojowe z władzami Rosji (7 akapitów) oraz że nie przyjął chińskiej propozycji pokojowej (3 akapity). Poza tym pojawiły się twierdzenia, iż państwa zachodnie również są zmęczone konfliktem i naciskają na W. Zeleńskiego, by ten rozpoczął rozmowy pokojowe (3 akapity). W tym kontekście pisano także o tym, że W. Zeleński chce usilnie wprowadzić Ukrainę do NATO, jednak w państwach Sojuszu nie ma na to zgody. Poza tym starano się dyskredytować

W. Zeleńskiego na inne sposoby: chociażby oskarżano go o to, że obudził przewodniczącego Rady Europejskiej Charlesa Michela o 3.00 w nocy w momencie rozpoczęcia przez Rosję inwazji (2 akapity), zarzucano W. Zeleńskiemu także, że w jednym z wywiadów stwierdził, że nie istnieje granica rosyjsko-amerykańska, pomimo że istnieje granica morska pomiędzy Czukockim Okręgiem Autonomicznym a Alaską (2 akapity).

W. Zeleńskiego obwiniano o „rozpętanie wojny” i eskalowanie konfliktu (2 akapity), przy czym przywołano słowa byłego premiera Włoch Silvia Berlusconi, który stwierdził, że to prezydent Ukrainy zaostrza konflikt i „wystarczyłoby nie napadać republiki Donbasu” (sic: *Berlusconi...*, 2023). Warto zaznaczyć, że w Iz często pisano o W. Zeleńskim jako o „ukraińskim koleźce Bidena”. Podobnie o prezydencie Polski Andrzeju Dudzie i prezydencie Turcji Recepie Tayyipie Erdoğanie pisano jako o odpowiednio „polskim” i „tureckim koleźce” W. Zeleńskiego. W 3 akapitach przywołano pochwały wspomnianych głów państw w stronę W. Zeleńskiego, a ogólnie w 6 akapitach pisano o tematyce wsparcia wojskowego od Zachodu dla Ukrainy. Tematem 3 akapitów były sprawy wojskowe (w jednym opisywano niebezpieczną dla Sił Zbrojnych Ukrainy sytuację na południowym odcinku frontu, a w dwóch pozostałych pisano o walkach o Bachmut).

W UP cytowano ukraińskich funkcjonariuszy, m.in. Serhija Dejnekę – dowódcę Państwowej Straży Granicznej Ukrainy, który przypominał, że osobiście, o godzinie 5.17, wysłał do prezydenta wiadomość informującą o rosyjskiej inwazji. O prezydencie Ukrainy wypowiadali się zachodni politycy, na których powoływali się dziennikarze UP: cytowano słowa prezydenta USA J. Biden’a, który chwalił W. Zeleńskiego, a także przytoczono słowa byłego ambasadora USA w Rosji Michaela McFaula, który stwierdził, że prezydent Ukrainy ratuje swoje państwo.

W Iz także przywoływano często zachodnich komentatorów, jednak niekoniecznie w korzystnym dla W. Zeleńskiego kontekście. Cytowano i opisywano artykuł Philipa Shorta w „Time”, w którym autor stwierdził, że J. Biden miał przekazać prezydentowi Ukrainy, iż „cierpliwość Zachodu nie jest nieograniczona” (2023). Poza tym na łamach Iz opublikowano wrogą wobec W. Zeleńskiego wypowiedź S. Berlusconi, a także odpowiedź prezydenta Ukrainy, który zarzucił byłemu premierowi Włoch braterską miłość z Rosją. Zawarto rzekomą opinię E. Macrona i O. Scholza, którzy mieli kazać W. Zeleńskiemu rozpocząć rozmowę z W. Putinem, o czym miał informować „The Wall Street Journal” (*WSJ...*, 2023). Przytoczono wypowiedź A. Dudy, który stwierdził, że samoloty dla Ukrainy

to „skrzydła wolności” oraz „droga do pokoju” (Duda..., 2023). Także wspomniano o zapewnieniach R. T. Erdoğan’a o wsparciu w dążeniu do pokoju na Ukrainie (Erdogan..., 2023).

Oprócz tego przywoływano wypowiedzi polityków zachodnich organizacji międzynarodowych m.in. opisane wcześniej słowa C. Michela oraz stwierdzenie Jake’a Sallivana (pracownika administracji J. Bidena), że Ukraina nie powinna na tym etapie stać się państwem członkowskim NATO. Przywoływano również słowa polityków rosyjskich m.in. S. Pietskowa (który podkreślał, że W. Zeleński celowo przedłuża wojnę), rzeczniczki MSZ FR Marii Zacharowej (która krytykowała W. Zeleńskiego za wydanie prawnego zakazu prowadzenia rozmów pokojowych z Putinem, który oddał pokój) oraz Leonida Słuckiego, przywódcy skrajnie prawicowej i szowinistycznej Liberalno-Demokratycznej Partii Rosji, który stwierdził, że działania W. Zeleńskiego udowadniają, że ten nie chce pokoju.

Podsumowanie

W niniejszym tekście przeanalizowano z wybranej prasy ukraińskiej („Ukraińska Prawda”), rosyjskiej („Izwestia”) i niemieckiej („Frankfurter Allgemeine Zeitung”) artykuły w kontekście ewolucji wizerunku W. Zeleńskiego z uwzględnieniem trzech wydarzeń: wyboru na prezydenta Ukrainy W. Zeleńskiego (21 kwietnia 2019 r.), dnia po rozpoczęciu inwazji Rosji na Ukrainę (25 lutego 2022 r.) i dnia pierwszej rocznicy ataku rosyjskiego na państwo ukraińskie (24 lutego 2023 r.). Łącznie przeanalizowano 242 akapity opublikowane w tych dniach w wybranych gazetach.

Analiza wykorzystanego materiału pozwoliła sformułować następujące wnioski: o ile w Iz w kwietniu 2019 r. przeważało kreowanie pozytywnego wizerunku (na 21 akapitów tylko 33% zostało uznane za negatywne, a 5% za neutralne), to w przypadku późniejszych chronologicznie analizowanych wydaniach zauważono konsekwentne przedstawianie W. Zeleńskiego w coraz gorszym świetle. W odniesieniu do lutego 2022 r. na podstawie 41 akapitów ustalono, że aż w 59% z nich prezydent Ukrainy przedstawiany był negatywnie, natomiast rok później kurs ten uległ umocnieniu i stwierdzono, że aż 86% z 35 akapitów przedstawiało prezydenta Ukrainy w sposób negatywny. Zmiana najprawdopodobniej swoje źródło miała w umacnianiu w Rosji wrogiego stosunku do władz Ukrainy w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę.

W UP 21 kwietnia 2019 r. przeważało pozytywne kreowanie wizerunku W. Zeleńskiego (45% z 20 analizowanych akapitów), jednak nie był to udział zdecydowanie większy od akapitów neutralnych i negatywnych (odpowiednio 20% i 35%). W innych dniach w próbie badawczej zauważono wyraźny wzrost liczby artykułów tworzących korzystny wizerunek prezydenta Ukrainy (25 lutego 2022 r. pozytywnych 75% z 24 zebranych akapitów i 24 lutego 2023 r. odpowiednio 72% z 50). Warto przy tym odnotować, że wśród artykułów opublikowanych na łamach UP 25 lutego 2022 r. żaden z akapitów nie został uznany za negatywny, a z tych opublikowanych rok później było już to 12% artykułów. Poprawa wizerunku W. Zeleńskiego w tej gazecie najpewniej związana jest z konsolidacją narodu wokół prezydenta w dobie rosyjskiej inwazji, natomiast pojawienie się głosów krytycznych wobec prezydenta Ukrainy można wiązać ze zmęczeniem trwającym konfliktem zbrojnym i dostrzeganiem błędów ukraińskich rządzących po 24 lutego 2022 r., do których przyznał się sam W. Zeleński.

Na łamach FAZ można zauważyć zupełną zmianę w postrzeganiu W. Zeleńskiego. O ile 23 kwietnia 2019 r. w tej gazecie dominowały negatywne opinie na temat prezydenta Ukrainy (wśród 34 akapitów, jedynie w 18% kreowano pozytywny wizerunek zwycięzcy wyborów prezydenckich, a w aż 53% pisano o nim negatywnie), to w kolejnych analizowanych dniach stosunek ten zmieniał się (na podstawie 14 akapitów za pozytywne uznano odpowiednio 64% i 7%). Warto jednak przy tym podkreślić, że w FAZ o W. Zeleńskim, pomimo dużej obecności tematyki związanej z rosyjską inwazją na Ukrainę, coraz rzadziej wspominało (21 kwietnia 2019 r. 34 akapity, 25 lutego 2022 r. 14 akapitów oraz 24 lutego 2023 r. 3 akapity). Wydaje się, że w FAZ poza dniem wyborów skupiano się przede wszystkim na uchodźcach, politykach niemieckich i światowych, jak i na opisie strony rosyjskiej, a przede wszystkim działań W. Putina.

W UP 21 kwietnia 2019 r. opisywano przede wszystkim fakt złamania przez W. Zeleńskiego prawa wyborczego w dniu wyborów, oprócz tego skupiano się na ogólnoukraińskich problemach. Po 24 lutego 2022 r. najważniejszym tematem stał się trwający konflikt zbrojny. Dzień po rozpoczęciu przez Rosję inwazji pisano przede wszystkim o ewentualnych negocjacjach między stronami, a mniej o kwestii zachodniego uzbrojenia, a rok po jej rozpoczęciu głównym tematem stały się zachodnie wsparcie wojskowe dla Ukrainy, a także partnerstwo prezydentów USA i Ukrainy.

W Iz w dzień ostatecznego zwycięstwa wyborczego W. Zeleńskiego w 2019 r. najczęściej pisano o prozachodnim kursie obranym na Ukrainie po 2014 r. (w Iz określany jako „zgubny”) oraz o konflikcie w Donbasie. Dzień po rosyjskiej inwazji na Ukrainę w Iz dominowała tematyka związana z negocjacjami pokojowymi pomiędzy stronami, przy czym często towarzyszyły temu dyskredytujące W. Zeleńskiego informacje, np. wypowiedź S. Ławrowa, który sugerował, że jest to podstęp prezydenta Ukrainy. Pisano także o problemie zachodniego wsparcia dla W. Zeleńskiego, sugerując że państwa europejskie oraz USA nie będą pomagały broniącej się Ukrainie. Rok po rozpoczęciu inwazji w Iz głównym tematem pozostał problem ewentualnych rozmów pokojowych, przy czym pisano, że W. Zeleński blokuje rozmowy i tym samym jest winnym dalszego trwania konfliktu zbrojnego. W tym kontekście pisano także o chińskiej propozycji pokojowej.

W wydaniu FAZ, w którym opisywano wygraną prezydenta-elekta skupiano się przede wszystkim na przeszłości W. Zeleńskiego jako komika i aktora. Niejednokrotnie wskazywano na jego powiązania z oligarchą I. Kołomojskim oraz prowadzenie nieuczciwej kampanii wyborczej. 25 lutego 2022 r. w FAZ pisano przede wszystkim o tym, że W. Zeleński podkreślał, że nie wszyscy Rosjanie są zwolennikami inwazji oraz o europejskim i amerykańskim wsparciu wojskowym i politycznym dla Ukrainy. Rok po wybuchu inwazji w FAZ pisano głównie ogólnie o Ukraincach i Ukrainie, rzadko wspominając jednak o prezydencie tego państwa.

Wydaje się, że nieunikniona jest dalsza polaryzacja w gazetach publikowanych w toczących konflikt zbrojny państwach (UP i Iz), co potwierdza zapoczątkowana przez inwazję na Ukrainę systematyczna krytyka W. Zeleńskiego w Iz oraz częste kreowanie wizerunku W. Zeleńskiego jako męża stanu po 24 lutego 2022 r. w UP. Natomiast w przypadku FAZ zauważa się przykładanie coraz mniejszej uwagi do postaci W. Zeleńskiego, co może wiązać się z rosnącym zmęczeniem tematyką ukraińską i „przyczynieniem się” do konfliktu na Zachodzie.

Bibliografia

- Berlusconi razozlili slova Zelenskogo o iakoby nie znanii im voennykh realii*, „Izwestija”, 24.02.2023, <https://iz.ru/1474285/2023-02-22/berlusconi-razozlili-slova-zelenskogo-o-iakoby-ne-znanii-im-voennykh-realii>, 16.03.2023.
- Braun J. (2005), *Potęga czwartej władzy*, Warszawa.
- Dreisbach S., Gnauck G. (2019), *Für den Komiker wird es ernst*, „Frankfurter Allgemeine Zeitung”, 23.04.2019.

- Dreisbach S., Gnauck G., Schmidt F. (2019), *Selenskyj: Neue Friedensgespräche für Ostukraine*, „Frankfurter Allgemeine Zeitung”, 23.04.2019.
- Duda nazwał przedłożeniia KNR po Ukrainie vozmozhnym putem k miru, „Izwiestija”, 24.02.2023, <https://iz.ru/1474981/2023-02-24/duda-nazval-predlozheniia-knr-po-ukraine-vozmozhnym-putem-k-miru>, 17.03.2023.
- Dziennikarstwo i świat mediów* (2012), red. Z. Bauer, E. Chudziński, Kraków.
- Erdogan zaiavil o gotovnosti vnesti vklad v mir na Ukraine na osnove peregovorov, „Izwiestija”, 24.02.2023, <https://iz.ru/1475100/2023-02-24/erdogan-zaiavil-o-gotovnosti-vnesti-vklad-v-mir-na-ukraine-na-osnove-peregovorov>, 16.03.2023.
- Gackowski T., Łączyński M. (2008), *Analiza wizerunku w mediach*, Warszawa.
- Gehlbach S., Lokot T., Shirikov A. (2023), *The Russian Media*, w: *Russian Politics Today. Stability and Fragility*, red. S. Wengle, Cambridge.
- Gotowska Ż. (2022), *Rosja chciała stworzyć sieć kolaborantów. Nie zdołała. Kim są nieliczni?*, „wp.pl”, 10.05.2022, <https://wiadomosci.wp.pl/rosja-chciala-stworzyc-siec-kolaborantow-nie-zdolala-kim-sa-nieliczni-zdrajcy-6767373744171904a>, 28.04.2023.
- Hofman I. (2007), *Polityka. Media. Społeczeństwo. Studia i szkice*, Toruń.
- Hordecki B. (2021), *Marząc wielki, śniąc potężny... Aspekty narracyjne współczesnej rosyjskiej polityki językowej*, Poznań.
- Kamińska A. M. (2023), *Najsłynniejsze postaci wojny. Zmagania z agresją Rosji na Ukrainie wydały wielu bohaterów*, „Polskie Radio 24”, 23.02.2023, <https://polskieradio24.pl/5/1223/artykul/3124092,najslynniejsze-postaci-wojny-zmagania-z-agresja-rosji-na-ukrainie-wydaly-wielu-bohaterow>, 24.02.2023.
- Kowalczyk M. (2022), *Wołodymyr Zelenski. Polują na niego siepacze Putina, ale on się nie poddaje*, „Newsweek Polska”, 29.06.2022, <https://www.newsweek.pl/swiat/polityka/wolodymyr-zelenski-jak-prezydent-ukrainy-stal-sie-mezem-stanu-i-celem-siepaczy-putina/f5hz2ex>, 23.06.2023.
- Kultura i język mediów* (2007), red. M. Tarnaś, Kraków.
- Latos G. (2023), *Brytyjski ekspert: Szczyt NATO pod każdym względem był zły dla Putina*, „Dziennik Gazeta Prawna”, 13.07.2023, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/8772488,brytyjski-ekspert-szczyt-nato-pod-kazdym-wzgle-dem-by-l-zly-dla-putina.html>, 10.09.2023.
- Lavrov obvinil Zelenskogo vo lzhi o gotovnosti obsuzhdat neitralnyi status Ukrainy, „Izwiestija”, 25.02.2022, <https://iz.ru/1296806/2022-02-25/lavrov-obvinil-zelenskogo-vo-lzhi-o-gotovnosti-obsuzhdat-neitralnyi-status-ukrainy>, 11.01.2023.
- Mazurenko A. (2023), *NYT opisało, iak Zelenskomu i Baidenu vdalosa vybuduvaty partnerstvo pid chas viiny*, „Ukraińska Prawda”, 24.02.2023, <https://www.prawda.com.ua/news/2023/02/24/7390858/>, 17.03.2023.
- Molek-Kozakowska K. (2016), *O wizerunkowości sfery publicznej i jej analizie retorycznej*, w: *Retoryka wizerunku medialnego*, red. A. Budzyńska-Daca, A. Kampa, K. Molek-Kozakowska, Warszawa.

- Musa B. (2007), *Framing Genocide: Media, diplomacy and conflict transformation*, Bethesda.
- Narożna D. (2022), *Social media Wołodymyra Zelenskigo a kreowanie wizerunku w dobie wojny ukraińsko-rosyjskiej*, „Przegląd Politologiczny”, nr 2, s. 107–115, <https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/26902/1/08-Narozna.pdf>, 9.05.2023.
- New Media (Studies)* (2011), red. K. Kopecka-Piech, A. Woźny, Wrocław.
- Polityka i media* (2008), red. J. Sobczak, B. Hordecki, Poznań.
- Pürer H. (2015), *Medien in Deutschland*, Presse – Rundfunk – Online, Bonn.
- Schmidt F. (2023), *Der offiziöse Moskauer Blick*, „Frankfurter Allgemeine Zeitung”, 23.02.2023.
- Short P. (2023), *A Plausible Endgame to the War in Ukraine*, „Time”, 23.02.2023, <https://time.com/6257800/ukraine-war-end/>, 28.04.2023.
- Sitnicka D. (2022), „Prezydent tut”. *Jak Zelenski podbił serce Ukrainy i całego świata*, „OKO.press”, 8.03.2022, <https://oko.press/zelenski-prezydent-tut>, 10.09.2023.
- U Evropi ta SSHA kazhut pro potrebu pidtrymuvaty Ukrainu za prezidenta Zelenskoho*, „Ukraińska Prawda”, 21.04.2019, <https://www.pravda.com.ua/news/2019/04/21/7213124/>, 10.01.2023.
- Ukraińskii deputat predlozhił Zelenskomu uiti v ostavku radi mira*, „Izwestija”, 25.02.2022, <https://iz.ru/1296854/2022-02-25/ukraińskii-deputat-predlozhił-zelenskomu-uiti-v-ostavku-radi-mira>, 11.01.2023.
- Vedrussov A. (2019), *Chto ze delat*, „Izwestija”, 22.04.2019, <https://iz.ru/870688/aleksandr-vedrussov/chto-ze-delat>, 29.12.2022.
- Veser R. (2019), *Die Katze im Sack*, „Frankfurter Allgemeine Zeitung”, 23.04.2019.
- Wolniak R., *Deskryptywna analiza danych*, w: *Management & Quality/Zarządzanie i Jakość*, vol. 5 nr 2, red. R. Wolniak, Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa, Katowice.
- WSJ rasskazala o prosbe Makrona i Sholtca k Zelenskomu nachat peregovory z Moskvoi*, „Izwestija”, 24.02.2023, <https://iz.ru/1475165/2023-02-24/wsj-rasskazala-o-prosbe-makrona-i-sholtca-k-zelenskomu-nachat-peregovory-s-moskvoi>, 16.03.2023.
- Zabrodin A., Voroniuk V. (2019), *Khvatit pet: ukraintcy zhdut peremen ot Zelenskogo*, „Izwestija”, 21.04.2019, <https://iz.ru/870684/aleksei-zabrodin-viktor-voroniuk-kiev/khvatit-pet-ukraintcy-zhdut-peremen-ot-zelenskogo>, 4.01.2023.
- Zaraneł Ł. (2022), *Symbol orężem. Jak Zeleński buduje mit*, „TVP Info”, 3.08.2022, <https://www.tvp.info/61623926/wojna-rosji-na-ukrainie-prezydent-wolodymyr-zelenski-jego-wizerunek-marketing-polityczny-symbol-i-mit-zelenskigo>, 23.06.2023.
- Zelenskyi: Rosii dovedetsa hovoryty z namy rano chy pizno*, „Ukraińska Prawda”, 25.02.2022, <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/25/7325654/>, 13.01.2023.

Evolution of Volodymyr Zelensky's image in Ukrainian, Russian and German press (based on selected examples)

Summary

Nowadays Volodymyr Zelenskyi attracts a lot of attention – in Western world, he has become the symbol of Ukrainian resistance against the Russian invasion. A lot of media regularly repeated that the president of Ukraine, although he used to be a professional actor, up against the Russian invasion, has become the man of the state. This paper is the result of researching the evolution of Volodymyr Zelenskyi's image in Russian, Ukrainian, and German press on examples of – in this order – „Izvestiya”, „Ukrainska Pravda” and „Frankfurter Allgemeine Zeitung”. The authors have researched the press from three representative dates: the day of the second round of the presidential election in Ukraine, one day after the beginning of the Russian invasion on Ukraine, and the day of the first anniversary of the invasion. During the analysis, the method of content analysis was used, with due regard to the quantitative and qualitative research methods, as well as the historical genetic method as the support.

Key words: Volodymyr Zelensky, image, Russian invasion on Ukraine, Germany, press

Informacja o autorach

Dominika Borowska-Dobrowolska [dombor4@st.amu.edu.pl] – studentka filologii wschodniosłowiańskiej (specjalność: filologia rosyjska z ukraińską oraz filologia białoruska) na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, obecnie w trakcie studiów licencjackich. Jej zainteresowania badawcze to dwujęzyczność Ukrainy i Białorusi na tle ich sytuacji politycznej.

Krzysztof Żerko [krzzer@st.amu.edu.pl] – student stosunków międzynarodowych (I stopień) na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prezes Koła Naukowego Historii Najnowszej na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa. Jego zainteresowania badawcze obejmują sprawy niemieckie, w szczególności politykę Berlina wobec konfliktu ukraińskiego.